

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Nc/1/2017
Identifikačné číslo spisu:	1109248579
Dátum vydania rozhodnutia:	02.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1109248579.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu F. Z., bývajúceho v S., t.č. v Ústave na výkon väzby, Bratislava, Chorvátska č. 5, zastúpeného JUDr. Petrom Peružekom, advokátom so sídlom v Hlohovci, Radlinského č. 1, proti žalovanému Krajskému súdu v Bratislave, so sídlom v Bratislave, Záhradnícka č. 10, o vydanie vecí zo žltého kovu, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 318/2009, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6 Co 204/2015, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Martin Murgaš, JUDr. Branislav Král a JUDr. Zuzana Kučerová n i e s ú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislava pod sp. zn. 6 Co 204/2015.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 318/2009 vzniesol žalobca námietku zaujatosti všetkých sudcov Krajského súdu v Bratislave, ktorá bola súčasťou jeho odvolania z 20. januára 2015 proti rozsudku súdu prvej inštancie. Poukázal na to, že sudcovia sú voči nemu zaujatí, nakoľko sú zamestnancami žalovaného Krajského súdu v Bratislave a v tomto konaní by rozhodovali o podanom odvolaní, kde Krajský súd v Bratislave je žalovaným. Ide tu o pomer k veci ako aj k žalobcovi. Z uvedených dôvodov žiadal o ich vylúčenie z prejednávanej veci.

2. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu (č.l. 318 spisu) sa zároveň vyjadril k námietke zaujatosti vznesenej žalobcom tak, že „podľa jeho názoru sudcovia Krajského súdu v Bratislave nie sú v danej veci sp. zn. 25 C 318/2009 zaujatí“.

3. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie.

3.1. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II.

ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

3.2. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2017 senát 6 Co je zložený z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a sudcov JUDr. Branislava Kráľa a JUDr. Zuzany Kučerovej. Títo sudcovia vo vyjadrení k vznesenej námietke zaujatosti zhodne uviedli, že sa necítia byť vo veci zaujatí.

4. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

4.1. V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

4.2. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

4.3. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/).

4.4. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

5. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

5.1. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

5.2. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

5.3. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

6. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

6.1. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

6.2. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

7. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť.

7.1. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojítm významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

7.2. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

8. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

9. V danom prípade je námietka zaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave odôvodňovaná tým, že sudcovia vykonávajú súdnictvo na Krajskom súde v Bratislave, ktorý je v prejednávanej veci žalovaným, ktorú skutočnosť považuje za objektívny dôvod pre vznik pochybností o nezáujatosti konania a rozhodovania namietaných sudcov.

10. Skutočnosť, že určitý účastník konania z dôvodov, ktoré považuje za závažné, podal žalobu proti súdu, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, sama osebe nezakladá dôvod na pochybnosti o nezáujatosti tohto sudcu. Je potrebné dôsledne rozlišovať medzi súdom (proti ktorému návrh smeruje) a sudcom (ktorý na tomto súde vykonáva súdnictvo) a mať pri tom na zreteli, že ich vzájomný vzťah nie je vzťahom zamestnaneckým alebo služobným. Vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú vzájomné práva a povinnosti sudcu a štátu; za štát v týchto vzťahoch nekoná súd, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, ale ústredný orgán štátnej správy súdov - viď § 25 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Treba dodať, že v zmysle § 2 ods. 2 tohto zákona sudca je pri výkone funkcie sudcu nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

11. Obsah spisu (ani sama podstata vznesenej námietky) nedáva v danom prípade žiadny dôvod pre spochybnenie pravdivosti vyjadrenia žalobcom namietaných zákonných sudcov.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že obsahovo zhodné závery vyjadril už vo viacerých obdobných veciach (viď napríklad jeho rozhodnutie sp. zn. Nc 99/1999, 1 Nc 5/2010, 1 Nc

8/2010, 3 Nc 7/2010).

13. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Martin Murgaš, JUDr. Branislav Král a JUDr. Zuzana Kučerová nie sú v danom prípade vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci.

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.